

Beantwoording schriftelijke vragen artikel 47 Reglement van Orde

Kenmerk van de vraag : 24-21
Datum indienen vraag : 11 december 2024
Vraagsteller : Mevr. A. Vellema-Plazier
Portefeuillehouder : Dhr. J.E. Boerema
Ambtenaar : Dhr. N. Kappenburg
Datum akkoord college : 11 februari 2025
Zaak- en stuknummer : 202501274388/25ZG001430

Underwerp

Belastingheffing Wetterskip Fryslân

Op 11 december 2024 heeft de CU-fractie schriftelijke vragen gesteld over 'Ongeoorloofde belastingheffing Wetterskip Fryslân'. Hieronder vindt u een korte inleiding van het stelsel van heffingen van de gemeente en het Wetterskip die gerelateerd zijn aan de IBA's. Daarna volgt in tabelvorm de reactie van het college en de beantwoording van de vragen. Het oorspronkelijke document met de schriftelijke vragen, is bijgevoegd als bijlage.

Inleidend:

Gemeente Achtkarspelen en Wetterskip Fryslân zijn van oudsher gezamenlijk verantwoordelijk voor het inzamelen, het transporteren en het zuiveren van afvalwater van woningen en bedrijven. In de kernen van Achtkarspelen zorgt de gemeente via vaste rioolaansluitingen voor inzameling en transport. Vervolgens zorgt het Wetterskip voor de zuivering van het afvalwater in centrale rioolwaterzuiveringen (RWZI).

In het buitengebied zijn de taken minder scherp afgebakend. Met IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater) wordt het afvalwater bij de woningen zelf gezuiverd en vervolgens naar het oppervlaktewater afgevoerd. In Achtkarspelen is de gemeente eigenaar van een groot aantal IBA's en voert hiervan ook het onderhoud uit. Een kleiner aantal IBA's is in eigendom van particuliere woningeigenaren en zij voeren het onderhoud zelf uit. Het Wetterskip is bij alle IBA's verantwoordelijk voor de kwaliteit van het oppervlaktewater waar op wordt geloosd.

Om alle taken rond de verwerking van afvalwater te bekostigen, zijn er bij de gemeente en het Wetterskip een aantal heffingen ingesteld. Deze worden hieronder kort toegelicht.

Rioolheffing: als een woning of bedrijf aangesloten is op de riolering of op een gemeentelijke IBA, dan moet er rioolheffing aan de gemeente betaald worden. Met het geld dat de gemeente op deze manier ontvangt, betaalt de gemeente de kosten voor aanleg en onderhoud van de riolering en IBA's. Regen- en grondwatersystemen vallen ook onder riolering.

Zuiveringsheffing: als het afvalwater van een perceel afgevoerd wordt via de gemeentelijke riolering, dan betaalt de eigenaar zuiveringsheffing aan het Wetterskip. Zuiveringsheffing moet ook betaald worden als er afvalwater vanuit een zuiveringsinstallatie bij een bedrijf afgevoerd wordt op de gemeentelijke riolering. Het is een belasting die huishoudens en bedrijven betalen.

Verontreiningsheffing: dit moet aan het Wetterskip betaald worden als afvalwater niet op het riool wordt geloosd, maar rechtstreeks op het oppervlaktewater. Dit is het geval bij alle IBA's in het buitengebied.

De zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing worden namens Wetterskip Fryslân geïnd door het Noordelijk Belastingkantoor (hierna NBK).

Beantwoording van de vragen:

1.	Vraag	Op 18 oktober 2024 heeft het college een brief van het Wetterskip ontvangen als reactie op de brief die het college verstuurd met dossiernummer Z2024-02146, stuknummer S2024-11952. Wat is de reden dat deze reactiebrief van het Wetterskip niet ter informatie aan de raad is gestuurd?
	Reactie	Daar was feitelijk geen reden voor. Naar aanleiding van deze vraag werd het college zich ervan bewust dat de brief nog niet met de raad was gedeeld. Dit is op 18 december 2024 met een raadsinformatiebrief rechtgezet. De reactiebrief van het bestuur van het Wetterskip is vervolgens op 19 december 2024 op de LIS geplaatst.
2.	Vraag	Wat is de conclusie van het college naar aanleiding van deze brief?
	Reactie	In de zomerperiode heeft het college op twee fronten actie ondernomen in relatie tot de heffingen voor IBA's. Vanuit het college is de onder vraag 1 genoemde brief gestuurd naar het bestuur van het Wetterskip, met daarin nadrukkelijk de oproep om teruggave van zuiveringsheffing over een langere periode te overwegen. Daarnaast is er bij het NBK bezwaar gemaakt tegen de verontreinigingsheffing die met terugwerkende kracht is opgelegd aan de gemeente. In september is de raad via de LIS op de hoogte gebracht van deze acties. In oktober heeft er bestuurlijk overleg tussen Wetterskip en gemeente plaatsgevonden. In dit overleg is alleen gesproken over de teruggave van de zuiveringsheffing. In dit overleg heeft de gemeente gepleit voor een langere periode van teruggave, maar zoals blijkt uit de reactiebrief heeft het Wetterskip h hier geen gehoor aan gegeven. Het college heeft verder geen invloed op deze keuze. De bezwaarprocedure rond de verontreinigingsheffing is inmiddels afgerond. In november heeft er bij het NBK een hoorzitting plaatsgevonden en eind december heeft het NBK een besluit genomen (de brief is separaat op de LIS geplaatst). Het bezwaar van de gemeente is ongegrond verklaard. De gemeente is nu verplicht om de heffingen te betalen. Er kan nog wel beroep aangetekend worden bij de rechtbank in Groningen. Hier is inmiddels een pro forma beroep ingediend, maar op basis van een kosten-batenanalyse wordt binnenkort overwogen of dit doorgezet wordt. Ondertussen wordt er ook ingezet op bestuurlijk overleg over de invulling van de heffingen.
3.1	Vraag	Klopt het dat de gemeente sinds 2016 via de rioolbelasting de onderhoudskosten voor de IBA's in Achtkarspelen doorbelast aan de huishoudens?
	Reactie	Ja. Alle huishoudens met een rioolaansluiting of een gemeentelijke IBA betalen rioolheffing aan de gemeente. Vanuit deze heffing bekostigen wij alle maatregelen en onderzoeken die te maken hebben met de rioleringszorg (afvalwater, regenwater en grondwater). Het onderhoud van de gemeentelijke IBA's valt hier ook onder.
3.2	Vraag	Zo ja; heeft de gemeente in deze aanslagen ook de zuiveringsheffing die de gemeente verschuldigd is aan het Wetterskip doorberekend?
	Reactie	Ja, maar de gemeente betaalt alleen voor haar eigen gebouwen zuiveringsheffing aan het NBK (bijvoorbeeld het MFC Surhuisterveen). Bewoners en bedrijven betalen rechtstreeks zuiveringsheffing aan het NBK. Hierin is er geen tussenkomst van de gemeente en deze heffingen worden dus ook niet via de rioolheffing doorberekend.
3.3	Vraag	Zo ja; heeft de gemeente deze bedragen ook afgedragen aan het Wetterskip?

	Reactie	Zie 3.2. De gemeente heeft alleen zuiveringsheffing betaald voor haar eigen gebouwen. Deze bedragen zijn afgedragen aan het Wetterskip.
4.1	Vraag	Klopt het dat het Wetterskip in de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 2/3 ^e deel van de door het Wetterskip onterecht geheven zuiveringsheffing (het deel bestemd voor onderhoud IBA's) heeft uitbetaald aan de gemeente?
	Reactie	In het kader van de overeenkomst heeft de gemeente in de genoemde periode jaarlijks een bijdrage gekregen van het Wetterskip voor onderhoud van de IBA's. Het Wetterskip geeft aan dat deze bijdrage gefinancierd is vanuit de zuiveringsheffing, maar wij hebben geen inzicht in de financiële stromen van het Wetterskip en weten dus ook niet welk deel hiervoor gebruikt is.
4.2	Vraag	Zo ja; heeft de gemeente bij de heffing van de rioolbelasting in vraag 3 ook rekening gehouden met deze ontvangen bedragen ten aanzien van de opgelegde aanslagen rioolbelasting bij vraag 3? Immers de gemeente stelt in haar gemeentelijke rioleringsplan een kostendekkende rioolbelasting te heffen. In dat geval zou de gemeente de ontvangen bedragen van het Wetterskip in mindering moeten brengen op de rioolbelasting aan de IBA-huishoudens.
	Reactie	Ja. De rioolheffing die de gemeente jaarlijks int, is inderdaad een kostendekkend tarief. Dat wil zeggen dat de bijdragen van derden zorgen voor een lagere rioolheffing. Ook de bijdrage van het Wetterskip in het onderhoud van de IBA's had dus als effect dat alle bewoners een lagere rioolheffing opgelegd kregen.
4.3	Vraag	Had de gemeente op dat moment ook kunnen signaleren dat er sprake was van dubbele heffing voor de IBA-huishoudens? (Namelijk door het Wetterskip via het NBK en de gemeente via de rioolheffing?)
	Reactie	Dit was niet aan de orde, zie het antwoord op vraag 4.2. De aanname dat er een dubbele heffing is geweest voor IBA-gebruikers is niet correct.
5.1	Vraag	Zit er verschil in de hoogtes van de aanslagen van het Wetterskip (totaal 3/3 zuiveringsheffing) aan de IBA huishoudens en de gemeentelijke rioolbelasting over de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 aan de IBA-huishoudens? Met andere woorden, heeft de gemeente evenveel, minder of meer rioolbelasting opgelegd dan het Wetterskip zuiveringsheffing aan de huishoudens met een IBA?
	Reactie	Is er geen directe relatie tussen de zuiveringsheffing en de rioolheffing, zoals ook uit de uitleg bij vraag 4.2 blijkt. Vergelijking van de hoogtes van de tarieven is dus niet relevant.
5.2	Vraag	Indien er verschil in de bedragen zit, waar komt dat door?
	Reactie	Niet van toepassing, zie 5.1.
Uit de beantwoording van vraag 3 t/m 5 volgt dat huishoudens <u>niet</u> te veel hebben betaald. De beantwoording gaat daarom verder bij vraag 13.		
13	Vraag	Is het college het met ons eens dat hierover heldere uitleg met excuses voor de lange tijd onduidelijkheid moet komen naar de betreffende huishoudens?
	Reactie	De onduidelijkheid over de zuiveringsheffing is een zaak tussen de IBA-gebruikers en Wetterskip Fryslân. Het college heeft weliswaar het standpunt van de gemeente naar

		voren gebracht in een brief en een bestuurlijk overleg, maar primair heeft het college of de gemeente hier verder geen rol in.
14	Vraag	Is het college bereid om samen met het Wetterskip hierover een heldere en begrijpelijke communicatie te voeren met de huishoudens die het betreft?
		Het college vindt het heel belangrijk om in gesprek te blijven met het Wetterskip over de toekomstige invulling en financiering van de zorg voor de omgeving en het oppervlaktewater. Het college streeft daarbij naar een duidelijk systeem met herleidbare heffingen waarbij het principe "de vervuiler betaalt" voorop staat. Duidelijke en goed afgestemde communicatie is daarbij een zeer belangrijke schakel. Dit neemt niet weg dat communicatie over een willekeurige heffing de verantwoordelijkheid is van de overheid die deze heffing oplegt. Specifieke uitleg over de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing in relatie tot de waterschapstaken zijn de verantwoordelijkheid van Wetterskip Fryslân. Het is niet aan de gemeente om dat te doorkruisen.

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong

dhr. J.D. de Vries MSc

Bijlage 1

Ingediende vragen CU-fractie over "ongeoorloofde" belastingheffing Wetterskip Fryslân.

Ynlieding

Naar aanleiding van de mondelinge vragen die de ChristenUniefractie stelde over de onterechte aanslagen van het Wetterskip aan de IBA-huishoudens in Achtkarspelen was het college met ons van mening dat het van een betrouwbare overheid zou getuigen om de volledige 8 jaar terug te betalen. En dat daarmee afwijken van de ambtshalve termijn van 5 jaar in dit geval recht zou doen in het kader van betrouwbare overheid.

Uit de reactiebrief van het Wetterskip blijkt echter dat het deel van de onterecht geheven zuiveringsheffing bestemd voor onderhoud aan de aan de IBA's door de gemeente, aan de gemeente is uitbetaald door het Wetterskip.

Ook heft de gemeente zelf sinds 2016 rioolbelasting bij de IBA-huishoudens.

Fragen

1. Op 18 oktober 2024 heeft het college een brief van het Wetterskip ontvangen als reactie op de brief die het college verstuurd met dossiernummer Z2024-02146, stuknummer S2024-11952. Wat is de reden dat deze reactiebrief van het Wetterskip niet ter informatie aan de raad is gestuurd?
2. Wat is de conclusie van het college naar aanleiding van deze brief?
- 3.1 Klopt het dat de gemeente sinds 2016 via de rioolbelasting de onderhoudskosten voor de IBA's in Achtkarspelen doorbelast aan de huishoudens? Zo ja;
- 3.2 Heeft de gemeente in deze aanslagen ook de zuiveringsheffing die de gemeente verschuldigd is aan het Wetterskip doorberekend? Zo ja;
- 3.3 Heeft de gemeente deze bedragen ook afgedragen aan het Wetterskip?

De verklaring van het Wetterskip op zijn website leidt tot de volgende vragen:

(wettterskipfryslan.nl/news/zuiveringsheffing-individuele-behandeling-van-afvalwater-iba)

- 4.1 Klopt het dat het Wetterskip in de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 2/3^e deel van de door het Wetterskip onterecht geheven zuiveringsheffing (het deel bestemd voor onderhoud IBA's) heeft uitbetaald aan de gemeente? Zo ja;
- 4.2 Heeft de gemeente bij de heffing van de rioolbelasting in vraag 3 ook rekening gehouden met deze ontvangen bedragen ten aanzien van de opgelegde aanslagen rioolbelasting bij vraag 3? Immers de gemeente stelt in haar gemeentelijke rioleringsplan een kostendekkende rioolbelasting te heffen. In dat geval zou de gemeente de ontvangen bedragen van het Wetterskip in mindering moeten brengen op de rioolbelasting aan de IBA-huishoudens.
- 4.3 Had de gemeente op dat moment ook kunnen signaleren dat er sprake was van dubbele heffing voor de IBA-huishoudens? (Namelijk door het Wetterskip via het NBK en de gemeente via de rioolheffing?)
- 5.1 Zit er verschil in de hoogtes van de aanslagen van het Wetterskip (totaal 3/3 zuiveringsheffing) aan de IBA huishoudens en de gemeentelijke rioolbelasting over de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 aan de IBA-huishoudens? Met andere woorden, heeft de gemeente evenveel, minder of meer rioolbelasting opgelegd dan het Wetterskip zuiveringsheffing aan de huishoudens met een IBA?
- 5.2 Indien er verschil in de bedragen zit, waar komt dat door?

In het geval uit de beantwoording van vraag 3 t/m 5 blijkt dat de huishoudens inderdaad te veel hebben betaald en de gemeente de bedragen via het Wetterskip heeft ontvangen dan hebben wij de navolgende vragen:

- 6.1 Via het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) hebben de IBA-huishoudens het door het NBK geïnde bedrag teruggekregen over de jaren 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023. Heeft het Wetterskip de gemeente hiervoor aangeslagen? Oftewel heeft de gemeente hiervoor de factuur gepresenteerd gekregen? Zo ja;
- 6.2 Wat is de omvang van deze factuur en heeft de gemeente deze voldaan?
7. Is het college nog altijd van mening dat in het kader van betrouwbare overheid de gemaakte fouten in het geval van teveel aangeslagen bedragen bij de huishoudens teniet moeten worden gedaan?
8. Is het college op de hoogte van **Art. 4:84** van de **Algemene Wet Bestuursrecht**?
"Het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen."
Bron: wetten.nl - Regeling - Algemene wet bestuursrecht - BWBR0005537/2024-11-19#Hoofdstuk4
9. Is het college het met ons eens dat het in de IBA-kwestie zowel om een bijzondere omstandigheid als om een onevenredigheid als bedoeld in Art. 4:84 gaat? Immers een overheidsorgaan maakt een fout, waarvan de aangeslagene niet op de hoogte is en dus ook geen bezwaar kan maken. Dit leidt tot nadelige gevolgen voor de aangeslagene, namelijk dubbele aanslagen. Dat is in onze ogen een onevenredig nadeel voor de huishoudens in verhouding tot het doel van de beleidsregel ambtshalve vermindering van 5 jaar.
10. Is het college bereid het deel van de onterechte heffing in de jaren 2016, 2017 en 2018 die de gemeente van het Wetterskip heeft ontvangen terug te betalen aan de huishoudens om de hen schadeloos te stellen van deze fout door een overheidsorgaan?
11. Indien de gemeente via de rioolheffingen een evenredig deel (gelijk aan 1/3^e welke het Wetterskip heeft gehouden) aan zuiveringsheffing heeft geheven waarvoor zij niet is aangeslagen door het Wetterskip (immers het Wetterskip heeft de huishoudens aangeslagen) is het college dan bereid ook dit deel terug te betalen over de jaren 2016, 2017 en 2018 aan de huishoudens met een IBA? Zie voor achtergrond vraag 3, 4 en 5.
12. Wat is de financiële omvang van deze terugbetaling?

In het geval uit de beantwoording van vraag 3 t/m 5 blijkt dat de huishoudens uiteindelijk niet te veel hebben betaald omdat de gemeente de ontvangen bedragen van het Wetterskip gecompenseerd heeft in haar aanslagen rioolbelasting dan hebben wij de navolgende vragen:

13. Is het college het met ons eens dat hierover heldere uitleg met excuses voor de lange tijd onduidelijkheid moet komen naar de betreffende huishoudens? Zo ja;
14. Is het college bereid om samen met het Wetterskip hierover een heldere en begrijpelijke communicatie te voeren met de huishoudens die het betreft?